

Strategia sectorială de cheltuieli CBTM 2018-2020 pe sectorul Justiția

A. Contextul de politici și linia de bază a cheltuielilor

- I. Situația curentă în sector (concluziile principale ale analizei situației din sector).**
- II. Povocările majore cu care se confruntă sectorul.**
- III. Prioritățile de bază în ceea ce privește politicile la nivel înalt pentru perioada anilor 2018-2020 și modul în care acestea se referă la abordarea provocărilor menționate.**
- IV. Impactul priorităților respective asupra alocării resurselor în sectorul dat (implicații pentru bugetul subprogramului relevant și finanțarea acestora).**
- V. Indicatori strategici.**

01.Elaborarea politicii și management în domeniul justiției

I. Sectorul Justiției ține de elaborarea politicilor în domeniul justiției și a drepturilor omului, asigurarea accesului la justiție, înfăptuirea propriu-zisă a actului de justiție, administrarea urmăririi penale la etapa prejudiciară și asigurarea ispășirii pedepsei în condiții de libertate. La cele enumerate mai sus se adaugă supravegherea cadrului normativ în partea ce se referă la profesiile conexe, precum și pregătirea profesională a cadrelor în domeniul dreptului.

În prezent se finalizează elaborarea noului document de politici în domeniul drepturilor omului PNADO 2017-2021, în care sunt implicate toate instituțiile din sectorul justiției precum și instituțiile ce vizează drepturile omului. Urmează ca la începutul anului 2018 să fie elaborat un nou document de politici în sectorul justiției care va asigura continuitatea realizării politicii în sfera justiției.

II. - Este de menționat faptul că inexistența continuității între documentele de politici în sectorul justiției împiedică planificarea cărorva surse financiare care vor fi necesare pentru implementarea acțiunilor din noile documente

- Una din problemele din sector este numărul mare de condamnări a Republicii Moldova de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, ceea ce denotă că sistemul este încă imperfect și necesită multe îmbunătățiri
- O altă problemă majoră din sector putem menționa fluxul de cadre care se datorează salarizării mici ceea ce provoacă impedimente în continuitatea implementării acțiunilor.

- Altă problemă este fluxul de solicitanți(pentru aplicarea apostilei) și deficiențe în activitatea e-registrului
- Solicitarea redusă a medierii de către cetățeni ca instrument de soluționare a litigiilor deasemenea este o problemă în sector.
- Mediatizarea insuficientă privind beneficiile utilizării mecanismelor alternative de soluționare a disputelor o altă problemă din sector.

III. Reducerea numărului cererilor adresate Curții Europene Drepturilor Omului Împotriva Republicii Moldova, în special a celor inadmisibile

- Asigurarea creării și funcționării grupului de lucru în vederea elaborării noului document pentru sectorul justiției
- Prestarea serviciilor publice de calitate și la timp solicitanților de aplicare a apostilei
- Sporirea numărului de cauze soluționate prin intermediul serviciilor de mediere cu 15 % către anul 2020

IV. Delegarea juriștilor secunzi, pentru participare la lucrările Grefei Curții Europene a Drepturilor Omului este necesară , dat fiind faptul că prin participarea juriștilor secunzi la Curte se asigură examinarea admisibilității plîngerilor din partea Republicii Moldova la CEDO.

Mentenanța e-registrului urmează a fi asigurată pentru o activitate eficientă în aplicarea apostilei.

Asigurarea funcționării Consiliului de mediere pentru informarea cetățenilor cu privire la cazurile alternative de soluționare a disputelor.

V. Contract –memorandum încheiat

- Rata examinării cererilor admise comparativ cu cele primite.
- Document de politici pentru sectorul justiției elaborat
- Servicii publice de calitate acordate solicitanților
- Numărul cauzelor soluționate prin mediere.
- Campanii de informare organizate privind căile de soluționare alternativă a disputelor

02: Organizarea sistemului judecătoresc

I. Consiliul Superior al Magistraturii are un rol esențial în asigurarea calității și eficienței sistemului judecătoresc din Republica Moldova, datorită competențelor atribuite acestuia conform legislației. Atribuțiile Consiliului Superior al Magistraturii țin de cariera judecătorilor, formarea profesională a judecătorilor, respectarea disciplinei și eticii de către judecători și administrarea instanțelor judecătorești. De modalitatea de funcționare a CSM depinde, în mare măsură, funcționarea întregului sistem judecătoresc.

II. Consolidarea integrității în sistemul judecătoresc, reprezintă una din prioritățile principale ale CSM în ultimii ani, iar o modalitate de a asigura consolidarea integrității în justiție constituie creșterea transparenței în sistemul judiciar și îmbunătățirea accesului justițiabilului la instanțe, furnizarea unor informații complete despre organizarea, administrarea, funcționarea și competențele acestora. Astfel, pentru anii 2018-2020 sunt planificate lucrări de amenajare a sediului CSM, situat pe str. M. Eminescu, 5 și achiziționat în anul 2013. Astfel, pentru îmbunătățirea și asigurarea personalului CSM cu condiții optime de muncă sunt necesare unele lucrări de construcții, precum și profilaxia instalațiilor electrice/termice/sanitare, achiziția mobilierului de birou și aparaturii tehnice.

III. Acțiunile incluse în subprogramele Strategiei sectoriale de cheltuieli au drept obiective: crearea condițiilor adecvate pentru asigurarea bunei funcționări a instanțelor judecătorești, înfăptuirea calitativă a justiției, promovarea și implementarea principiului toleranței zero pentru manifestările de corupție în sectorul justiției.

IV. În contextul celor expuse, în vederea realizării obiectivelor menționate au fost incluse, acțiunea 3 *Instruirea inițială și continuă (fiecare 2 ani) a poligrafologilor antrenați în verificarea candidaților la funcțiile de judecător* și acțiunea 4 *Dotarea Consiliului Superior al Magistraturii cu aparat poligraf și scaun capitonat portabil*. Acțiunile menționate se regăsesc și în Hotărârea Guvernului nr. 139, din 10.03.2017, privind aprobarea proiectului de Hotărâre a Parlamentului privind Planului de acțiuni pentru aprobarea Strategiei naționale de integritate și anticorupție pentru anii 2017–2020, Pilonul 3 *Justiția și agențiile anticorupție*. Concomitent, importanța acțiunilor respective este evidențiată prin prisma necesității executării prevederilor Legii nr. 269-XVI din 12 decembrie 2008 privind aplicarea testării la detectorul comportamentului simulat (poligraf), Legii nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului, Hotărârii Guvernului nr. 475 din 19 iunie 2014 cu privire la unele măsuri de realizare a Legii nr. 269-XVI din 12 decembrie 2008.

V. Condiții de muncă adecvate create
Poligrafologi instruiți.

06. Implementarea politicii penale a statului

I. Principalul obiectiv al reformei sistemului justiției este edificarea unui sector al justiției accesibil, eficient, independent, transparent, profesionist și responsabil față de societate, care să corespundă standardelor europene, să asigure supremația legii și respectarea drepturilor omului și să contribuie la asigurarea încrederii societății în actul de justiție. Cele expuse mai sus au dus și la reformarea Procuraturii. Acest obiectiv a fost realizat integral pe plan legislativ prin adoptarea Legii nr. 3 din 25.02.2016 cu privire la Procuratură, Legii nr. 152 din 01.07.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (cadrul conex) și Legii nr. 159 din 07.07.2016 cu privire la procuraturile specializate. Finalizarea reformării Procuraturii însă a avut loc odată cu adoptarea Legii nr. 256 din 25.11.2016 pentru modificarea și completarea Constituției Republicii Moldova, publicată în Monitorul Oficial nr. 451 din 29.11.2016, prin care au fost atinse următoarele obiective: determinarea clară a locului Procuraturii în sistemul organelor de drept și a atribuțiilor de bază ale procurorilor; stabilirea rolului Consiliului Superior al Procurorilor în sistemul organelor Procuraturii; fundamentarea conceptuală a mecanismului de numire a Procurorului General și a procurorilor ierarhic inferiori. Urmează realizarea obiectivului - implementarea reformei la nivel instituțional.

II. Potrivit Analizei SWOT a Procuraturii Generale (PG) punctele slabe ale instituției sunt:

- Progres limitat în ultimii ani în soluționarea cazurilor majore, de profil înalt și de interes din partea societății;
- Buget al Procuraturii redus pe cap de locuitor (în pofida creșterii recente): Bugetul pe an. 2012 al Procuraturii s-a majorat la 1,7 € pe cap de locuitor – mult mai mic decât media de € 11.4 din țările de comparație ale CEPEJ;
- Diversitatea limitată (departe de a reflecta echilibrul de gen al procurorilor în general) în funcțiile de conducere;
- Cifra de fluctuație de personal crescută: plecările procurorilor din sistem în an. 2015 au depășit cifra din 2014 cu 30%, cu cele mai mari pierderi în rândul procurorilor cu o experiență de peste 10 ani;
- Raportul deficient dintre procurori și consultanți (în prezent de 1:0,06; raportul adecvat considerat a fi de 1:0,5); ca rezultat *printre altele* procurorii în mod frecvent trebuie să facă activități nepotrivite pentru calificarea lor (de exemplu, arhivare, raportare, citare etc.);
- Specializarea procurorilor pe domenii de competență implementată doar parțial;
- Cooperarea insuficientă cu alte autorități implicate în urmărirea penală;
- Deficiențe în cadrul procuraturilor: multe procuraturi nu îndeplinesc cerințele de bază funcționale și standardele moderne pentru exercitarea funcției de urmărire penală într-un mediu profesional (de exemplu, un spațiu de serviciu adecvat, birouri separate, echipament, sistem corespunzător de ventilație etc.);
- Un sistem formal imperfect de evaluare a performanței: procesul de evaluare nu ia în considerație indicatorii de dezvoltare profesională și de carieră relevanți și se aplică foarte rar;
- Managementul deficient al instituției: O funcție rudimentară de gestionare a resurselor umane, care se concentrează, în primul rând, pe documentarea relațiilor de muncă;
- Lipsa capacităților de cercetare profesională, planificare, monitorizare și evaluare, managementul proiectelor, de folosire a tehnologiilor informaționale (IT), precum și a capacităților de raportare și de management al personalului;
- Comunicarea neregulată cu părțile interesate ale societății civile;
- Procese operaționale automatizate puține; fluxul de informații este, în general, în continuare pe suport de hârtie;
- Provocări ale managementului financiar:
Implementarea inegală a conceptelor de bugetare pe programe

Creșterea numărului tenderelor pentru achiziții publice, care trebuie anunțate repetat (Mai mult decât atât, este de așteptat ca volumul de lucru al direcției finanțe și logistică va crește din cauza creșterii investițiilor capitale estimate la aproximativ 30% pe an.);

- Întârzieri în punerea în aplicare a sistemului informațional e-dosar

III. Prioritățile de bază în realizarea politicilor la nivel înalt pentru anii 2018-2020 sunt:

1. Implementarea noii Legi nr. 3 din 24.02.2016 cu privire la Procuratură și a Legii nr. 159 din 07.07.2016 cu privire la procuraturile specializate;
 2. Asigurarea înregistrării electronice și examinarea oportunității distribuirii electronice a sesizărilor cu privire la comiterea infracțiunilor” (E-dosar);
 3. Consolidarea capacităților instituționale ale organelor procuraturii, inclusiv examinarea oportunității edificării unui sediu comun pentru toate subdiviziunile Procuraturii Generale și organele procuraturii din municipiul Chișinău; construcția/renovarea sediilor organelor procuraturii din întreaga țară.
- IV.** Realizarea priorităților expuse vor elimina provocările (punctele slabe) cu care se confruntă instituția, vor contribui la sporirea gradului de încredere a populației în Procuratură, vor contribui la înlăturarea factorilor favorizanți ai comportamentului coruptibil din activitate

V- Implementarea noii Legi nr. 3 din 24.02.2016 cu privire la Procuratură și a Legii nr. 159 din 07.07.2016 cu privire la procuraturile specializate

Indicator:

Numărul de cauze penale/persoane urmărite penal în exercitare și conduse; ponderea dosarelor rămase în gestiune la sfârșitul perioadei

- Asigurarea înregistrării electronice și examinarea oportunității distribuirii electronice a sesizărilor cu privire la comiterea infracțiunilor” (E-dosar)

Indicator:

Sistem informațional pus în aplicare și interconectat la sistemele informaționale de bază existente ale altor autorități publice și organe de urmărire penală și judecătorești; numărul de personal instruit; numărul de cauze/documente procesate

- Consolidarea capacităților instituționale ale organelor procuraturii, inclusiv examinarea oportunității edificării unui sediu comun pentru toate subdiviziunile Procuraturii Generale și organele procuraturii din municipiul Chișinău; construcția/renovarea sediilor organelor procuraturii din întreaga țară

Indicator:

Proiecte de construcție /renovare a sediilor procuraturii; sedii renovate /construite; numărul de birouri de audiență a cetățenilor/ghișeuri de recepționare a adresărilor amenajate/reparate în toate procuraturile; săli de ședință și protocol amenajate/renovate în incinta Procuraturii Generale

08 Apărare a drepturilor și intereselor legale ale persoanelor

- I.** Asigurarea accesului liber la justiție constituie un principiu de bază al statului de drept și o cerință obligatorie ce rezultă din actele internaționale la care Republica Moldova este parte. Asistența juridică efectivă constituie un element de bază al accesului la justiție și statul are obligația de a garanta asistența juridică persoanelor care nu dispun de mijloace financiare suficiente pentru a plăti serviciile juridice.

II. III.

Drept priorități și obiective, sistemul de AJGS își stabilește următoarele:

1. Asigurarea accesului liber și egal pentru toate persoanele la asistență juridică efectivă în cadrul unui sistem cost-eficient, accesibil și nediscriminatoriu de asistență juridică garantată de stat, prin diminuarea impedimentelor economico-financiare în realizarea accesului la justiție;
2. Abilitarea juridică și asigurarea accesului la informație cu caracter juridic a populației prin intermediul rețelei de parajuriști care activează în localitățile rurale și urbane.
3. Asigurarea calității serviciilor de AJGS acordate, prin instruirea inițială și continuă a persoanelor autorizate să acorde AJGS, elaborarea standardelor minime de calitate și altui tip de suport metodic, precum și prin implementarea mecanismului de monitorizare internă și externă a calității;

IV. Numărul de cazuri de acordarea AJGS din anul 2016 a fost cu 147% mai mare decât cel înregistrat în anul 2009.

Odată cu creșterea volumului de asistență juridică acordată, cresc și cheltuielile în legătură cu acordarea acestei asistențe (inclusiv remunerarea avocaților publici și avocaților care acordă AJGS la cerere). Creșterea cheltuielilor pentru acest domeniu se datorează creșterii considerabile a volumului de AJGS acordate, urmare a extinderii spectrului de servicii de AJGS calificată pe cauzele non-penale, acordării asistenței juridice primare și în virtutea sporirii încrederii potențialilor beneficiari în sistem. În contextul în care, spectrul de servicii oferite a fost extins, corespunzător și volumul de AJGS este în creștere. Prin urmare, pentru acordarea asistenței juridice calificate garantate de stat pe toate tipurile de cauze, pentru acordarea asistenței juridice primare, precum și pentru implementarea obiectivelor prevăzute în SRSJ 2011-2016 și întru îmbunătățirea și diversificarea spectrului de servicii acordate, în anul 2016 au fost alocate 26,4 mln. lei. Astfel, anul 2016 sa încheiat fără datorii la capitolul remunerarea avocaților care acordă asistență juridică calificată garantată de stat.

Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, în primul rând acoperă cheltuielile legate de serviciile prestate de avocații publici, avocații care acordă AJGS la cerere și parajuriști, însă nu se limitează doar la acestea, existând și cheltuieli legate și de organizarea și administrarea sistemului de asistență juridică garantată de stat; acțiuni de mediatizare a sistemului de AJGS în rândurile populației; instruirea și asistența metodică continuă a persoanelor autorizate să acorde asistență juridică garantată de stat (avocați, parajuriști ș.a.); monitorizarea calității serviciilor juridice prestate beneficiarilor de AJGS.

V. Indicatori

Campanii de informare organizate

Servicii de calitate acordate de avocați

Servicii de calitate acordate de parajuriști

09 Expertiza legală

I. Având în vedere noile reglementări legale în domeniului expertizei judiciare induse prin adoptarea pe data de 14.04.2016 a Legii nr. 68 „Cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar”, dar și cerințele exigente față de domeniul justiției în întregime, și față de segmentul expertizei judiciare în parte, care decurg din acordurile de asociere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană, Centrul Național de Expertize Judiciare a demarat un șir de activități de elaborare a actelor normative necesare implementării legii date și de aliniere a activității sale la cerințele crescânde în domeniul său de competență.

II. Printre provocările majore întâmpinate de către CNEJ în rezolvarea sarcinilor de bază pentru atingerea scopurilor propuse se numără lipsa stringentă a echipamentului modern necesar pentru efectuarea calitativă a expertizelor judiciare. Un alt impediment major este lipsa condițiilor de muncă corespunzătoare

cerințelor actuale înaintate față de însăși procesul de efectuare a expertizelor judiciare – existența unui sediu înzestrat cu laboratoare de încercări moderne dotate cu sisteme de ventilare, de aprovizionare cu apă și canalizare, de energie electrică de tensiune înaltă, localuri special amenajate pentru cercetarea obiectelor voluminoase : automobile, utilaje, instalații etc.

III. Un obiectiv strategic de importanță națională este acreditarea în perioada următoare a laboratoarelor CNEJ în conformitate cu cerințele standardului internațional SM SR EN ISO/CEI 17025:2006, ceea ce ar mări credibilitatea Rapoartelor de expertiză îndeplinite de către experții CNEJ și ar duce la recunoașterea rezultatelor lucrului CNEJ în plan internațional.

Reieșind din cele expuse, prioritățile de bază pentru perioada anilor 2018-2020 ar fi :

1. Îmbunătățirea condițiilor de muncă în sediile CNEJ din str. M.Cibotari, 2A, str. M.Cibotari, 2B și str. M.Cibotari, 3;
2. Îmbunătățirea calității expertizelor efectuate de CNEJ
3. Diversificarea tipurilor de expertize prin acreditarea CNEJ la toate genurile de expertize judiciare efectuate.

IV. Necesitatea efectuării unor expertize calitative și în timp rezonabil este condiționată de existența utilajului performant precum și a acreditării Centrului pentru efectuarea diferitor tipuri de expertize, ceea ce implică alocarea mijloacelor financiare solicitate.

V.Indicatori

1. Sediile CNEJ din str. M.Cibotari, 2A, str. M.Cibotari, 2B și str. M.Cibotari, 3 - reparate capital
2. Echipament modern necesar pentru cercetări și investigații în cadrul efectuării expertizelor judiciare achiziționat
3. Toate tipurile expertizelor acreditate

10 Sistemul integrat de informare juridică

I. Centrul de Informații Juridice este responsabil de perfecționarea și dezvoltarea sistemului unic de informare juridică, păstrării variantelor oficiale ale actelor legislative și normative, acumulării, păstrării, sistematizării și difuzării automatizate a informației din Registrul de stat al actelor juridice al Republicii Moldova, cât și gestionarea Registrului garanțiilor reale mobiliare, Registrul dosarelor succesoriale și a testamentelor, Registrului procedurilor de executare (e-executate), Sistemului informatic integrat e-Rețineri, Sistemului informatic integrat e-procură, Sistemului informațional automatizat e-legislație și configurare, Sistemului informatic platforma Ghișeul unic, Sistemului informațional automatizat Registrul unic al agenților economici și organizațiilor necomerciale, precum și coordonarea activității în domeniul tehnologiilor informaționale și comunicațiilor.

II. Centrul de Informații Juridice se confruntă cu o serie de probleme sistematice condiționate de cadrul limitat de resurse (umane, financiare, tehnico-tehnologice) pentru eliminarea tuturor inadvertențelor legate de Registrele (sistemele informaționale) gestionate.

III. Asigurarea examinării calitative în proporție de 100 % a solicitărilor de informații juridice conform termenelor stabilite de legislația în vigoare către anul 2020;

Asigurarea accesului liber și operativ al persoanelor fizice și juridice, precum și al autorităților publice la informația necesară, veridică și permanent actualizată.

IV. Este important de asigurat mentenanța registrelor și a bazelor de date pentru garantarea și eficientizarea acordării serviciilor

V. Indicatori strategici

1. Servicii de calitate oferite solicitanților
2. Registre actualizate

12 Instruirea inițială și continuă în domeniul justiției

I. Misiunea Institutului Național de Justiție este de a consolida o formare de calitate, care constituie una dintre cele mai importante premise ale actului justiției fiind indisolubil legată de independența și eficiența sistemului justiției.

Subprogramul „Instruirea inițială și continuă în domeniul justiției” - include în sine formarea inițială a candidaților la funcțiile de judecător și de procuror, formarea continuă a judecătorilor în funcție și a procurorilor în funcție, formarea continuă a grefierilor, asistenților judiciari, șefilor secretariatelor instanțelor judecătorești, consultanților procurorului, consilierilor de probațiune, avocaților care acordă asistență juridică garantată de stat și formarea formatorilor.

II. Pe parcursul desfășurării activității sale, instituția se confruntă cu unele dificultăți și provocări ce urmează a fi evidențiate și care sînt generate de diferite situații.

Una din dificultățile întâlnite este neprezența beneficiarilor pe tot parcursul instruirii, fapt generat de volumul enorm de muncă al beneficiarilor.

Ca provocări INJ-ul își propune asimilarea noilor tehnologii de către utilizatori, fiind asigurată asistență tehnică tuturor părților interesate.

În perspectiva creșterii calitative a activităților desfășurate și extinderii politicilor de formare continuă în cadrul INJ, acesta își propune micșorarea numărului de tematici de formare continuă incluse în Planul de formare continuă anual, accentul urmând a fi pus pe domenii tematice/module. La fel, rămâne problematică și lipsa instrumentelor de măsurare a indicatorilor calitativi a impactului formărilor, pe termen scurt.

III. Obiectivele strategice a INJ pe termen mediu și lung sunt:

1. Creșterea nivelului de performanță a judecătorilor și procurorilor, precum și a altor persoane care contribuie la realizarea justiției în RM;
2. Diversificarea și sporirea calității prestării programelor și serviciilor de instruire ale INJ;
3. Consolidarea capacităților instituționale ale Institutului;
4. Impulsionarea schimbului de experiență internațional, în special în cadrul statelor Parteneriatului Estic.

Atingerea acestora va asigura buna funcționare a proceselor de pregătire profesională în cadrul INJ și va garanta succesul instituției.

IV. Promovarea, coordonarea și realizarea eficientă a atribuțiilor de bază a INJ au drept scop formarea profesională calitativă ceea ce va duce la o eficientizare a modului de funcționare a sistemului judiciar, prin reorganizarea și modernizarea acestuia. Va fi îmbunătățită calitatea actului de justiție și sporită încrederea societății în justiție. Urmare a atingerii obiectivelor stabilite, INJ ca unica instituție abilitată să realizeze instruirea inițială și continuă a actorilor din sistemul justiției prin consolidarea capacităților sale instituționale va contribui la sporirea profesionalismului judecătorilor și procurorilor, precum și al altor categorii de persoane din sistemul judiciar.

V.- Creșterea nivelului de performanță a judecătorilor și procurorilor, precum și a altor persoane care contribuie la realizarea justiției în RM;

Reconceptualizarea instruirii inițiale a candidaților la funcțiile de judecător și procuror

Reconceptualizarea planului de formare continuă pe dimensiune modulară și implementarea acestuia în scopul eficientizării formării profesionale a beneficiarilor INJ;

-Consolidarea capacităților instituționale ale Institutului;

Indicatori:

Îmbunătățirea calității de publicație științifică a Revistei Institutului Național al Justiției

Restructurarea personalului INJ conform necesităților

-Impulsionarea schimbului de experiență internațional, în special în cadrul statelor Parteneriatului Estic.

Indicatori:

Stagiuni ale audiențelor la CEDO, Curtea Europeană de Justiție, conferințe internaționale, vizite de studiu la alte școli de magistratură.

Participarea audiențelor la Concursul Școlilor de Magistratură din UE THEMIS și la conferințe naționale și internaționale.

Dezvoltarea componentei internaționale a activității de formare inițială, continuă și formare formatori.

-Diversificarea și sporirea calității prestării programelor și serviciilor de instruire ale INJ;

Indicatori:

Asigurarea instruirii inițiale și continue pe baze contractuale a altor persoane care activează în sectorul justiției;

Prestarea unui complex modern de servicii informaționale, inclusiv la distanță pentru sporirea eficienței pregătirii și perfecționării cadrelor din sistemul justiției din RM prin intermediul Centrului de informații juridice a INJ

14 Armonizarea legislației

I. Implementarea corespunzătoare a obligațiilor de natură legislativă care rezultă din Acordul de Asociere RM-UE, precum și din alte acorduri bilaterale cu Uniunea Europeană impune o verificare minuțioasă și echidistantă a modului de preluare de către autoritățile naționale a prevederilor actelor UE asumate în proiectele de acte normative elaborate de acestea, verificare, care ia forma expertizei de compatibilitate, realizată de către Centrul de Armonizare a Legislației. Mai mult, activitatea de expertiză de compatibilitate a Centrului se completează cu atribuția de monitorizare a procesului de armonizare a legislației naționale cu cea UE.

II. Realizarea expertizei de compatibilitate a proiectelor de acte normative armonizate cu legislația UE și monitorizarea procesului de armonizare pe plan național de către Centrul de Armonizare a Legislației începând cu anul 2007 și pînă în prezent relevă următoarea problemă funcțională:

- Capacități instituționale și umane insuficiente, exprimate prin fluctuația mare de personal și numărul mic de dosare aplicate pentru suplinirea pozițiilor vacante, care se datorează gradului mai mic de salarizare atribuit instituțiilor subordonate autorităților publice centrale în raport cu autoritatea în subordinea căreia se află, deși activitatea este similară și necesită competențe complexe de expertiză indispensabile realizării atribuțiilor funcționale.

III. Centrul de Armonizare a Legislației, în calitate de instituție coordonatoare a procesului de armonizare legislativă, își propune realizarea următoarelor obiective:

- realizarea expertizei de compatibilitate pentru toate proiectele de acte normative elaborate de autoritățile de linie pentru realizarea măsurilor naționale de transpunere din Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova - Uniunea Europeană în perioada 2017-2019 (PNAAA 2017-2019) și acordarea asistenței metodologice autorităților de linie pentru transpunerea actelor UE în legislația națională;

- monitorizarea procesului de armonizare a legislației și coordonarea realizării măsurilor de transpunere a legislației Uniunii Europene, incluse în Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova - Uniunea Europeană în perioada 2017-2019 (PNAAA 2017-2019).

IV. Finanțarea subprogramului 14 "Armonizarea legislației" se realizează exclusiv din bugetul de stat. Gestionarea resurselor financiare alocate Centrului de Armonizare a Legislației este de competența Direcției economico-financiare și administrative din cadrul Ministerului Justiției.

V. -Numărul de acte supuse expertizei de compatibilitate și declarații de compatibilitate emise;

-Numărul de cazuri de acordare a asistenței metodologice;

-Baza de date a legislației naționale armonizate cu legislația UE actualizată;

- Numărul de colaboratori instruiți și numărul activităților de instruire.

15 Înfăptuirea justiției

I. II.

- Agenția de administrare a instanțelor judecătorești este responsabilă de implementarea Legii nr.76 cu privire la reorganizarea instanțelor judecătorești adoptată la 21 aprilie 2016, avînd drept scop asigurarea accesibilității și independenței sistemului judecătoresc, care a intrat în vigoare la 01 iulie 2016, cu unele excepții. Legea menționată supra, reglementează modul de reorganizare a sistemului instanțelor judecătorești, inclusiv organizarea și funcționarea instanțelor nou-create. Actul legislativ prevede fuzionarea prin contopire, a instanțelor judecătorești de fond, fiind create, în acest mod, 15 instanțe judecătorești noi, care și-au început activitatea la 01 ianuarie 2017. În scopul implementării Legii menționate a fost aprobat prin Hotărîrea Parlamentului nr.21 din 03.03.2017 Planul de construire a clădirilor noi și/sau de renovare a clădirilor existente necesare pentru buna funcționare a sistemului instanțelor judecătorești. Hotărîrea în cauză a intrat în vigoare la data adoptării, fiind publicată în Monitorul Oficial la 31 martie 2017. Implementarea Planului se va extinde pe o perioadă de 10 ani (2017-2027). Printre acțiunile trasate în plan, care urmează a fi realizate în anii 2018-2020 se regăsesc: Dotarea cu mobilier, instalații și echipament a clădirii noi a Judecătoriei Ungheni; Elaborarea documentației de proiect-tip a unei clădiri pentru instanțele judecătorești din Republica Moldova în conformitate cu Codul practic în construcții și standardele europene; Realizarea expertizei tehnice a clădirilor Judecătoriilor Edineț, Orhei, Chișinău, Hîncești, Căușeni, Cahul, precum și construcția sediilor noi pentru aceste instanțe. Prin urmare, în scopul reducerii costurilor prin crearea unităților judecătorești mai mari, dar și pentru utilizarea eficientă a fondurilor publice (instanțele mici sunt mult mai costisitoare în întreținere în comparație cu cele mari), pentru realizarea acțiunilor deduse din plan, sunt necesare mijloace financiare alocate din bugetul de stat.

Totodată, ținem să remarcăm că, oportunitatea reducerii numărului instanțelor judecătorești reprezintă o tendință comună și a țărilor europene, care vor să îmbunătățească calitatea justiției și sporirea eficienței sistemului judecătoresc, prin crearea instanțelor judecătorești mai mari.

III. V.

Priorități:

1 „Implementarea Legii nr.76 cu privire la reorganizarea instanțelor judecătorești”

Indicator: Numărul acțiunilor realizate în coraport cu acțiunile planificate.

2 ”Dezvoltarea și mentenanța sistemului informational judecătoresc,,: pentru alinierea la standardele internaționale, dar și pentru aducerea acestuia în concordanță cu amendamentele legislative în vigoare, Sistemul informational judecătoresc este în continuă dezvoltare.

Indicator: Contract de deservire tehnică (de mentenanță) încheiat; Contract de dezvoltare a sistemului informational judecătoresc încheiat; Sistem informational de colectare, analiză și raportare a datelor statistice funcțional.

3 ”Implementarea acțiunilor prevăzute în Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2016-2018” “Asigurarea instanțelor cu echipamentul necesar pentru înregistrarea video a ședințelor de judecată” Printre problemele majore cu care se confruntă sistemul judecătoresc sunt tergiversarea examinării cauzelor, unul din motive fiind distanțele mari dintre instanțe și unii participanți (inclusiv martori, experți, specialist) și imposibilitatea de prezentare a acestora la timp, în ședințele instanțelor, audierea în procesele penale, în condiții stresante, a unor categorii de martori, acest fapt făcîndu-i să fie vulnerabili sau să se simtă intimidati. La fel, mecanismul practic de oferire a asistenței juridice internaționale este precar, costisitor și de durată, din cauza lipsei echipamentului modern de comunicare și interoperabilitate dintre instanțe. Reieșind din cele expuse, dotarea instanțelor judecătorești cu echipament de videoconferință va reprezenta

un pas important în crearea unui sistem judiciar modern prin facilitarea comunicării dintre instanțe și alte autorități, asigurînd audierea persoanelor care necesită o protecție specială în cadrul unui proces sau necesită audierea la distanță.

Indicator: Echipamente procurate.

IV. Este important de alocat mijloacele financiare pentru realizarea obiectivelor propuse, nealocarea ducînd la imposibilitatea realizării pe deplin a obiectivelor.

16 Asigurarea măsurilor alternative de detenție

I. Sistemul de probațiune –activitatea căruia se desfășoară în interesul comunității în scopul reintegrării sociale a persoanelor care au încălcat legea.

II. În rezultatul modificărilor legislației execuțional-penale, s-a majorat numărul hotărîrilor instanțelor de judecată cu aplicarea pedepselor neprivative de libertate și liberării de pedeapsa penală față de cele privative de libertate. Astfel, numărul subiecților de probațiune aflați în supraveghere este în creștere și acest fapt va fi în continuitate, ca urmare, a sporirii varietății măsurilor neprivative de libertate.

III. Prioritățile de bază ale sistemului sunt diminuarea riscului de săvîrșire a unor noi infracțiuni, a menținerii securității comunitare, reducerea costurilor sociale ale executării sancțiunilor și a măsurilor penale, prin diminuarea populației din penitenciare și reintegrarea în societate prin valorificarea potențialului socio-economic al infractorilor. Pentru implementarea acestor priorități este necesară:

- Consolidarea activității de probațiune și capacităților instituționale
- Promovarea activității de probațiune în rîndul publicului larg, al organelor de drept și al reprezentanților administrației publice

IV. Alocarea resurselor financiare necesare va oferi posibilitatea dezvoltării activității de probațiune, fortificării capacităților instituționale și eficientizării executării pedepselor alternative la detenție, iar în rezultat, reintegrarea socială a persoanelor în conflict cu legea penală. Atingerea obiectivelor menționate are potențialul de a contribui la reducerea supra-aglomerării penitenciarelor, respectiv creșterea încrederii populației în actul de justiție prin oferirea posibilității participării comunității în procesul de reabilitare.

V. Indicatori:

- centrul de monitorizare electronică pentru supravegherea persoanelor supuse probațiunii creat
- ateliere comunitare de executare a muncii în folosul comunității înființate
- baza tehnico-materială completată
- campanii de conștientizare și sensibilizare a comunității cu privire la eficiența și avantajele pedepselor alternative la detenție organizate.

18: Înfăptuirea justiției

I. II. În vederea asigurării calității actului de justiție, a eficienței sistemului judecătoresc, a distribuției echitabile a sarcinilor între instanțele judecătorești, la 21 aprilie 2016, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea nr. 76 cu privire la reorganizarea instanțelor judecătorești, care a intrat în vigoare la 01 iulie 2016, cu unele excepții.

Astfel, actul legislativ prevede fuzionarea, prin contopire, a instanțelor judecătorești de fond, fiind create, în acest mod, 15 instanțe judecătorești noi, și-au început activitatea la 01 ianuarie 2017 și două instanțe judecătorești și-au încetat activitatea – Judecătoria Comercială de Circumscripție și Judecătoria Militară, începînd cu 01 aprilie 2017.

În temeiul art. 3 alin. (4) al Legii respective, Consiliul Superior al Magistraturii, pînă la **01 ianuarie 2017**, a aprobat numărul de judecători din cadrul judecătoriilor precum și modul de repartizare a acestora în sediile judecătoriilor potrivit sarcinii de muncă per sistem. Totodată, potrivit art. 4 al legii menționate, Consiliul a stabilit și a aprobat numărul de unități de personal pentru secretariatele judecătoriilor, precum și modul de repartizare a personalului în toate sediile judecătoriilor.

Pînă la crearea condițiilor de funcționare într-un sediu unic, judecătoriile nou-create vor avea mai multe sedii (un sediu central și unu/cîteva sedii secundare). Unificarea sediilor judecătoriilor se va efectua treptat, pînă în data de 31 decembrie 2027, pe măsura creării condițiilor pentru aceasta, conform planului aprobat de Parlament la propunerea Guvernului.

III. Crearea condițiilor adecvate pentru asigurarea bunei funcționări a instanțelor judecătorești.

IV.

V. Conditii adecvate de muncă create.